

ACC. N:R. M 632/1-10.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Sture Bäckström.
Härad: Norrvidinge Adress: Värmdsele.
Socken: Gärdsby. Berättat av: Nils-Peter Johansson.
Uppteckningsår: 1930. Född år 1844 i Gärdsby.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"Nesse Buss" berättar.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M 6371:1-10.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Sten Bäckström

Härad: Vorrådinge

Adress: Värmdöskv

Socken: Gridsby

Berättat av: Nils-Peter Johansson

Uppteckningsår: 1930

Född år 1844 i Gridsby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Innehåll:

Gästgiveri

"Färbömmar" (Ulmus M. 148)

Spelman

Alvadansen

Fulfrändet i gamla dagar

Glossor

Tomas mässe med av Oden

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M6321/1

Landskap:

Småland.

Upptecknat av:

Sture Bäckström

Härad:

Norrvidlinge.

Adress:

Värenaske.

Socken:

Gärdsby

Berättat av:

Mils-Peter Johansson

Uppteckningsår:

1936

Född år

1844 i

Gärdsby.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV"Nesse Buss" berättar.

Mils-Peter Johansson (kallad Nesse Buss) var född den 14 mars 1844 i en liten grå ryggåsstuga inte långt från Norra Åreda i Gärdsby socken. Han dog år 1938.

"Nesse Buss" brukade gärna berätta om förhållandena förr och tala om gamla tiders seder, bruk och föreställningar. Han hade varit med på den tid, då de hörde gästgivareskylts från Norra Åreda och till Lennaröda. Ibland kunde de mitta i natten på väg och buda reserven, som utgjordes av inte blott granngårdarna utan även av

Gästgiveri

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M632/2.

Landskap: Småland Upptecknat av: Sture Bäckström
 Härad: Norrvidinge Adress: Värenasene
 Socken: Gärdesty Berättat av: Nils-Peter Johansson
 Uppteckningsår: 1930 Född år 1844 i Gärdesty

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

längre bort belägna gårdar. Ibland fingo de iväg med "förbuseolar" till nästa gästgivargård. Stundom kommo fina och förnämna personer, som bestodo sig med vagn och dusk och själva. Då var det till att gå till folks till nästa gästgivargård och där hämta hästarna.

Brännvin brändes, såldes och dracks "Färbömmen" i stora mängder. När en del "färbömmen" kommo körande från eller till Växjö skulle de in på "gästgivaregården" i "Mudö" (Mreda) och ha sig några supar. Sedan gick det liksom litet lättare att köra. En del rasade där över måtterna. Då sågo och sprado

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 6371:3.

Landskap: Buråland Upptecknat av Nure Bäens Ström
Härad: Norrvidlinge Adress: Värendasala
Socken: Gårdsby Berättat av Mies Peter Johansson
Uppteckningsår: 1930 Född år 1844 i Gårdsby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

de kort. Lennar och Klare (från Klare-
ströms träkten) "färbänner" låga inne i "kro-
stuan", och hästarna jinga de slå ut. När
de kommo tillbaka från Växjö, hade de ofta
köpt sig småsill, som de kokade och drack
brännvin till. De dansade och spelade med
varandra. Men de blev så "kema", så de inte
hade mer än pistken kvar.

I sin ungdom var "Messe Puss"
spelman på ungdomens lekstugor. När
jag 1930 besökte honom, spelade han för
mig på sin fiol trots sina 86 år med liv
och lust de valser och polskor, som spe-
lats, när ungdomen på 1850-talet samlades

Spelman

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 6321:4.

Landskap: Småland Upptecknat av: Sture Bäckström
Härad: Norrvidinge Adress: Värenaselle
Socken: Gärdsby Berättat av: Nils-Peter Johansson
Uppteckningsår: 1930 Född år 1844 i Gärdsby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

H.

till sina lekar. En och annan liten visa
sjöng han också till sina låtar och trampade
taktiken med den ena foten

"Kom lilla flicka valsa mä' mej,
hej på dej,
mitte under valsen kysser jag dej."

"Sven i Öglabo sådde rovefrö i läppan,
och det växte upp och blev ganska gott.
Han fick sju tunnor efter skörpan."

"Nu är det jul, julajul
å julå varar mitte påska
Nu är det påsk igen och påska varar mitte julå"

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 6321:5

Landskap: Småland Upptecknat av: Nure Bäckström,
 Härad: Norrvidinge Adress: V. Årenas sek.
 Socken: Gårdsby Berättat av: Nils-Peter Johansson
 Uppteckningsår: 1930 Född år 1844 i Gårdsby.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5.

Älvadansen spelade sig själv. Men slutade inte förrän någon skar av strängarna och den spelade så obegripligt, så Nisse

På Nisse Buss passade Karlfeldts ord ur "En gammal roekvarware" väl in:

"Spelman du var i de muntra blodets dagar,
spelman på de strängar du ärvt.

Bruddskaran drog genom ängar och lagar,
marschen klang manhaftig och djärvt.

Gammal takt och ny
hördes från din by,

toner som du ärvt och förärvt.

En gång berättade han följande om
gamla tidens julfirande.

Julfirande
i gamla dagar

ACC. N:R. M 6321:6.

Landskap: Småland Upptecknat av: Nure Bäckström
Härad: Norrvidinge Adress: Värnäsenske
Socken: Gärdsby Berättat av: Nils-Peter Johansson
Uppteckningsår: 1930 Född år 1844 i Gärdsby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

Vid jul satte de upp granar vid "fästedörarna" och i granarna hängde de löv-
kvistar och andra däckheter, som skulle
bota mot trollkonster. Över tröskeln häng-
des kvistar av stäl.

När de vid jul slutat träska skulle
de ha "stinkaker" och smår. Träska började
de redan vid ett eller två-tiden på morgnar-
na. Innan de gingo ut på logen, druck de
på samtliga ställen en palt och ett glas
dricka, på andra ställen en brödbit och en
kålrotbit. Vid fyra eller fem-tiden druck
de mer mat och sedan trask de till klostan
åtta. De lyste sig med "kanelys". Längre

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 6321:7.

Landskap:

Småland

Upptecknat av:

Sture Båström

Härad:

Norrvidinge

Adress:

Värmdalse

Socken:

Gårdsby

Berättat av:

Nils Peter Johansson

Uppteckningsår:

1930

Född år

1844 i Gårdsby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

fram började de använda linolja. Inne i
sångan lysie de sig från spisen. När de
hade hantverkare, skulle en sitta och lysa
med ett bluss.

Juladagarna ringa de inte måla.
Samliga år hade de så ont om potatis,
så att de hängde den i en säck i taket.
Hessa potatisar skulle de ha juldagen.
Det skulle vara riktigt fint.

När de slutat att äta av den
sista necken, skulle de dansa både på
åker och inne i sången.

På julkvällen bars in, skulle de
dansa inne i sången.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M 632/8.

Landskap: Småland Upptecknat av: Nure Bäckerström
 Härad: Norrvidinge Adress: Värnarske
 Socken: Gärdsby Berättat av: Nils-Peter Johansson
 Uppteckningsår: 1930 Född år 1844 i Gärdsby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV8.

"Glasöen" var en "lojing", som de skulle mata med en brödkaka.

Glasson

Tomasmässhattē var Oden utē och red. Ibland red han över sjöarna, så det slånade alldeles försmäktligt.

Tomasmässhattē -
natt, ut Oden

Ungdomen klädde under julen ut sig och gingo från 'stua till stua'. I sandiga stigar fingo de sig en sup.

Den annan gång berättade Nisse Buss om 'Rike Jörn'. Rike Jörn hade deltagit i slaget vid Leipzig och var mycket rik.

För ykket var Nisse Buss timmerman och har varit med och sått upp många av byggnaderna här i trakterna.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 6321:9.

Landskap: Småland Upptecknat av: Nure Bäcksström
Härad: Norrvidinge Adress: Värenolsene
Socken: Gärdsby Berättat av: Mus-Peter Johansson
Uppteckningsår: 1930 Född år 1844 i Gärdsby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9

Han var ovannligt frisk och hade knappast
olärig varit sjuk. För en tid sedan hörde jag
en historia berättas om honom. En julafton
för många år sedan hade han varit uppe i
Årda och fått lite väl mycket brännvin, var-
för han blev liggande i en snödriva när han
gick hem. Under natten blev det en förskräck-
ligt yrväder, så Årda bönder beslöga att gå
och skotta. När de skottat en stund träffade
de mot Nesse Buss i en snödriva. Han valnade
och undrade var han var. De sade det och sedan
gick han hem. Men Nesse blev inte ens för-
tyglad av det. Historien är naturligtvis
osann, men att Nesse Buss var en karla-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M 6321:10.

Landskap: Småland Upptecknat av: Nure Bäckström
Härad: Norrvidinge Adress: Värendskere
Socken: Gärdsby Berättat av: Nils-Peter Johansson
Uppteckningsår: 1936 Född år 1844 i Gärdsby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10

och en äkta viras är absolut sant

Skriv endast på denna sida!